

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

17 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Iurie Diaconu și Victor Boico,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Scutelnic Cătălin prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2021, în cauza penală, în privința lui

Sula Andrei XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță de la 03.01.2020 până la 22.04.2021;

Instanța de apel de la 22.06.2021 până la 16.12.2021;

Instanța de recurs de la 05.04.2022 până la 17.10.2022.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei (sediul Șoldănești) din 22 aprilie 2021, Sula Andrei a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 175 Cod penal, și în baza acestei legi i s-a stabilit pedeapsa sub forma de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

S-a încasat de la Sula Andrei în beneficiul statului cheltuielile de judecată în mărime de 4 044, 00 (patru mii patruzeci și patru) lei pentru efectuarea expertizelor judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința în cauză, prima instanță a constatat că, prin rechizitoriu Sula Andrei a fost învinuit de faptul că la 26 mai 2019, aproximativ în jurul orei 12:00, aflându-se în gospodăria proprie, amplasată în XXXXX, acționând contrar prevederilor, art. 3 din Convenția ONU, cu privire la drepturile copilului, care proclamă principiul interesului superior al copilului, cu scopul de a-și satisface pofa sexuală în forme perverse prin constrângere fizică și psihică a persoanei, intenționat, știind cu certitudine că, minora XXXXX, născută la XXXXX, nu a atins vârsta de 14 ani, aplicând constrângere fizică și psihică asupra ultimei, pentru a înfrânge rezistența fizică și pentru a face posibil actul sexual, profitând de poziția de starea de neputință cunoscută și evidentă a ultimei care se datorează vârstei fragede de 11 ani și a lipsei capacității depline de exercițiu a ultimei, care era în

imposibilitatea de a se apăra și a-și exprima voința, manifestată prin îmbrâncire și imobilizarea totală a brațelor și a întregului corp, mod forțat, prin apucarea de mâini, a pus-o la pământ, a urcat peste ea, apoi prin săvârșirea unor fricțiuni, a imitat raportul sexual nefiresc (*sub aspect fiziologic*), astfel ca organele lor genitale să se atingă, ulterior prin atingeri indecente pe locurile intime ale ultimei, a pipăit-o pe victimă în regiunea organelor genitale, a purtat discuții obscene cu ultima și și-a dezgolit organele genitale, cauzându-i acesteia suferințe fizice, psihice.

Potrivit învinuirii înaintate, acțiunile lui Sula Andrei de către organul de urmărire penală au fost încadrate în baza art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, *„acțiuni violente cu caracter sexual, după indicii - satisfacerea poftei sexuale în forme perverse, săvârșite prin constrângere fizică sau psihică a persoanei ori profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra sau de a-și exprima voința, cu bună știință asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 14 ani.”*

Însă, potrivit primei instanțe, prin acțiunile sale intenționate Sula Andrei a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 175 Cod penal, cu indicii calificativi, *„acțiuni perverse săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în discuții cu caracter obscen purtate cu victima referitor la raporturile sexuale, precum și în alte acțiuni cu caracter sexual.”*

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul prin care a solicitat casarea totală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit de prima instanță prin care a-l recunoaște vinovat pe inculpatul Sula Andrei de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, și anume, acțiuni violente cu caracter sexual, după indicii *„satisfacerea poftei sexuale în forme perverse, săvârșit prin constrângere fizică și psihică profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și a-și exprima voința, cu bună știință asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 14 ani”* ca măsură de pedeapsă, conform art. 62 alin. (1) lit. f), 70 alin. (1), (2), 72 alin. (1) lit. c), (4) Cod penal, a-i stabili închisoarea pe un termen de 10 (zece) ani, cu executarea pedepsei, conform art. 72 alin. (1) lit. c), (4) Cod penal, în penitenciar de tip închis, a-i calcula termenul executării pedepsei din ziua reținerii cu includerea în el a termenului reținerii și aplicării măsurii preventive arestul la domiciliu în privința lui Sula Andrei din 03 iunie 2019 până la 03 iulie 2019.

În susținerea argumentelor invocate în cererea de apel, apelantul a invocat că prima instanță urma să dea o apreciere critică declarațiilor inculpatului Sula Andrei, depuse pe parcursul urmăririi penale și în instanța de judecată, deoarece este evidentă intenția lui de a duce în eroare instanța și a scăpa de răspundere penală - declarații care sunt contradictorii și se combat, pe care urma să le califice ca o poziție de apărare al ultimului.

De asemenea, a subliniat că vinovăția inculpatului Sula Andrei în comiterea infracțiunii incriminate prin rechizitoriu se dovedește prin cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, care permit de a ajunge la concluzia că, învinuirea adusă învinuitului și-a găsit confirmarea în cadrul procesului penal.

Din declarațiile victimei XXXXX, instanța de judecată urma să evidențieze următoarele aspecte, și anume, că ultima niciodată nu a fost văzută în casa inculpatului Sula Andrei, ultimii nu au avut anterior niciun fel de relații, victima la etapa urmăririi penale a fost audiată în condiții speciale cu participarea psihologului, intervievatorului, pedagogului și nu era nicio necesitate de a fi audiată suplimentar în ședința de judecată fiind expusă repetat la o traumă psihologică. Dar cel mai important fapt, instanța de judecată nu a atras atenția că, la etapa urmăririi penale fiind audiată în condiții speciale cu participarea psihologului, intervievatorului, pedagogului, pe lângă faptul că a relatat toate circumstanțele faptei și a arătat cu folosirea unor păpuși, cum a fost agresată de inculpat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2021, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către procuror, cu menținerea sentinței primei instanțe fără modificări.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a indicat că prima instanță, corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că inculpatul Sula Andrei a comis anume infracțiunea prevăzută de art. 175 Cod penal. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Codul de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, instanța de apel a conchis cu certitudine că Sula Andrei a comis infracțiunea prevăzută de art. 175 Cod penal - *„acțiuni perverse săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în discuții cu caracter obscen purtate cu victima referitor la raporturile sexuale, precum și în alte acțiuni cu caracter sexual”*.

Deși, inculpatul Sula Andrei, nu și-a recunoscut vinovăția în cele imputate, iar vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii este integral confirmată, instanța de apel a stabilit că prima instanță motivat și întemeiat a concluzionat referitor la vinovăția acesteia în comiterea infracțiunii imputate. Prima instanță întemeiat s-a bazat pe următoarele probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, și anume: *declarațiile reprezentantului legal a părții vătămate minore XXXXX - XXXXX, declarațiile martorului XXXXX (f.d. 13, vol. 2); declarațiile martorului Ceban Veaceslav, declarațiile părții vătămate minore XXXXX, în prezența*

reprezentantului legal, XXXXX, psihologului Ivan Bumbac și a pedagogului; procesul-verbal de cercetare la fața locului din 26.05.2019 potrivit căruia a fost cercetată gospodăria cet. Sula Andrei din XXXXX (f.d.27- 28, vol. 1); raportul de expertiză judiciară nr. 201926P0148 din 10.06.2019, potrivit căruia în urma examinărilor medico-legale, la minora XXXXX s-a constatat echimoze pe față și coapsă stângă, excoriație pe piciorul drept, care au putut fi provocate ca rezultat al acțiunii traumatice cu obiect contondent, dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate în ordonanță, se califică ca vătămare neînsemnată (din spusele minorei a fost bătută de tata). La examinarea organelor genitale ale minorei XXXXX, rupturi himenale nu s-au depistat (f.d.41-42, vol. 1); raportul de evaluare psihologică a minorei XXXXX nr. 6 din 25.06.2019 efectuat de către psihologul din cadrul Serviciului de Asistență Psihopedagogică Șoldănești, Bumbac Ion, în incinta Serviciului de Asistență Psihopedagogică, care a inclus două ședințe psihodiagnostice și două ședințe psihologice a copilului, în care s-a constatat că copilul are un vocabular satisfăcător dezvoltat ce-i oferă posibilitatea de a-și exprima adecvat gândurile. Este comunicabilă și echilibrată afectiv/emoțional. La activitatea de învățare în conformitate cu vârsta cronologică lucrează independent sfârșindu-și activitatea, dar consumă mai mult timp. Capacitatea de înțelegere a informației este bună. Procesele cognitive ale copilului sunt dezvoltate satisfăcător. Predomină memoria vizuală de imagini, fiind bine dezvoltată. Capacitatea de concentrare a atenției la activitatea de învățare este slab dezvoltată. Operațiile gândirii sunt slab dezvoltate, la evaluarea capacităților de gândire copilului, este dependent de întrebările și coordonarea evaluatorului. Percepția este bine dezvoltată. XXXXX posedă capacități intelectuale însă sunt slab dezvoltate și nu se vede lucrul intelectual al părinților în raport cu copilul. Cât despre relațiile din familie copilul le-a caracterizat pozitiv, menționând că cel mai bine se împacă cu mama. Are o imagine și stimă de sine echilibrată. Posedă cunoștință și abilități de autoadministrare însă în familie nu există cerința și condițiile necesare. Nivelul de adaptare școlară este bine dezvoltat, la grupuri noi de copii sau maturi, adaptându-se în conformitate cu regulile grupului folosind regulile de politețe necesare. Copilul poate minți și manipula prin comportamente în diferite situații pentru comoditățile și interesele personale (f.d. 55-56, vol. 1); procesul-verbal de audiere a victimei minore în condiții speciale la judecătorul de instrucție din 20.09.2019, unde psihologul a concluzionat că această amintire este încărcată emoțional, fapt care se deduce din relatarea copilului, care a încercat pe parcurs să evite și ceia ce confirmă că fapta a avut loc (f.d. 67-68, vol.1); raportul de expertiză judiciară nr. 201937A0281 din 10.12.2019, potrivit căruia în urma examinărilor psihiatrice legale, Sula Andrei nu suferă de boală psihică cronică. În momentele importante pentru dosar nu suferea de careva maladie psihice cronice, tulburări psihice temporare cu afectarea semnificativă a discernământului, avea capacitatea de a conștientiza și dirija acțiunile sale. La moment are capacitatea de a conștientiza și dirija acțiunile sale. Nu se atestă necesitatea de aplicare a

măsurilor de constrângere cu caracter medical (f.d. 128-130, vol.1); raportul de expertiză judiciară nr. 201937A0422 din 10.12.2019, potrivit căruia în urma examinărilor psihiatrice legale s-a stabilit: XXXXX avea capacitatea de a înțelege (de a percepe) corect caracterul acțiunilor, la care se pretinde că au fost comise față de ea, dar conținutul acestor acțiuni nu au fost înțelese pe deplin. Poate depune declarații pe caz. Aprecierea veridicității declarațiilor nu ține de competența experților: psihiatru, psiholog. Reieșind din particularitățile psihologice de vârstă, XXXXX manifestă semne de sugestibilitate sporită. În cadrul examinării actuale, nu se constată tendința de a exagera informația percepută. Lipsesc semnele fanteziei patologice. XXXXX a suportat traumă psihologică în urma acțiunilor, la care se pretinde că au fost comise față de ea, ce se manifestă prin: tensiune interioară, nivel înalt de anxietate, lipsa sentimentului de securitate. XXXXX nu suferă și nu a suferit anterior de careva boli psihice sau tulburări de personalitate, inclusiv și la momentul comiterii presupusei infracțiuni (f.d.142-145, vol.1).

Suplimentar, în ședința de judecată a instanței de apel, procurorul a invocat verificarea următoarelor probe: procesul-verbal de informare despre terminarea urmăririi penale a învinuitului din 23 decembrie 2019 (f.d. 156-158, vol. 1).

Astfel, reieșind din probele cercetate, instanța de apel a stabilit că prima instanță a aplicat corect prevederile art. 101 alin. (1) Codul de procedură penală și a dat o apreciere corespunzătoare probelor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, care în ansamblul lor confirmă că, acțiunile inculpatului Sula Andrei se încadrează în baza art. 175 Codul penal, și a constatat fapta infracțională, și anume: *Sula Andrei la 26 mai 2019, aproximativ în jurul orei 12:00, având scopul de a-și satisface pofta sexuală în forme perverse, știind cu certitudine că minora XXXXX născută la XXXXX, nu a împlinit vârsta de 16 ani, a ademenit-o în gospodăria proprie amplasată în s. XXXXX, prin promisiunea de a-i da o sumă de bani, unde a inițiat cu aceasta o discuție cu caracter obscen și și-a dezgolit organele genitale în prezența minorei.*

În acest context instanța de apel a indicat că obiectul juridic special al infracțiunii de acțiuni perverse îl constituie relațiile sociale cu privire la inviolabilitatea sexuală a persoanei având vârsta de până la 16 ani. Obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 175 Cod penal, îl reprezintă corpul persoanei. Victima infracțiunii poate fi numai persoana (*de sex feminin sau masculin*), care la momentul comiterii faptei nu a împlinit vârsta de 16 ani. Latura obiectivă a infracțiunii de acțiuni perverse se exprimă în fapta prejudiciabilă, concretizată în acțiuni perverse: 1) *exhibare (adică dezgolirea corpului sau a organelor genitale ale făptuitorului în prezența victimei); 2) atingeri indecente; 3) discuții cu caracter obscen sau cinic purtate cu victima referitor la raporturile sexuale.* Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art.175 Codul penal se exprimă în primul rând, în vinovăție sub formă

de intenție directă. Motivele infracțiunii în cauză pot fi diferite: năzuința făptuitorului de a-l iniția pe minor în detaliile vieții sexuale, în vederea exploatării lui sexuale pe viitor; năzuința de satisfacere a necesităților sexuale, etc. Totodată, este important, și obligatoriu ca făptuitorul să știe cu certitudine că la momentul comiterii faptei victima nu a împlinit vârsta de 16 ani. Subiectul infracțiunii prevăzute la art. 175 Cod penal este persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 14 ani.

În contextul celor relevate, instanța de apel a calificat ca fiind întemeiate argumentările instanței de fond în partea ce ține de vinovăția inculpatului Sula Andrei de comiterea infracțiunii imputate - acțiuni perverse săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în discuții cu caracter obscen purtate cu victima referitor la raporturile sexuale, precum și în alte acțiuni cu caracter sexual.

Astfel, examinând în cumul semnele constitutive ale faptei infracționale imputate, instanța de apel a menționat că, infracțiunea prevăzută la art. 175 Codul penal, acțiuni perverse, este o infracțiune formală și se consideră consumată după caz, din momentul începerii acțiunilor perverse, astfel încât, dincolo de orice dubiu rezonabil se atestă cumularea și consumarea atât a semnelor obiective cât și subiective a componenței de infracțiuni, încât, latura obiectivă fiind realizată prin fapta prejudiciabilă „*Sula Andrei la 26 mai 2019, aproximativ în jurul orei 12:00, având scopul de a-și satisface pofta sexuală în forme perverse, știind cu certitudine că minora XXXXX născută la XXXXX, nu a împlinit vârsta de 16 ani, a ademenit-o în gospodăria proprie amplasată în sXXXXX, prin promisiunea de ai da o sumă de bani, unde a inițiat cu aceasta o discuție cu caracter obscen și și-a dezgolit organele genitale în prezența minorei*”.

În continuare, cu referire la latura subiectivă, instanța de apel a conchis că Sula Andrei a acționat cu vinovăție sub formă de intenție directă, având la bază năzuința de a-și satisface necesitățile sexuale, ori reiterând modul în care a acționat inculpatul în cumulul probelor cercetate care își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzut urmările lor prejudiciabile și a dorit în mod conștient survenirea acestor urmări, condiții ce atestă în formă expresă factorul volitiv a vinovăției, ultimul fiind responsabil și având vârsta subiectului infracțiunii.

Instanța de apel a subliniat că potrivit pct. 20 din hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 17 din 07.11.2005 „*Despre practica judiciară în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală*” sub incidența art. 175 Cod penal se află acțiunile cu caracter sexual (*altele decât raportul sexual, actul de homosexualitate, satisfacerea poftei sexuale în forme perverse, precum și oricare alte acte de penetrare vaginală, anală, bucală sau de alt gen*) care au fost comise cu consimțământul victimei.

În special, noțiunea „*acțiuni perverse*” include: *dezgolirea corpului sau a organelor genitale ale făptuitorului în prezența victimei; dezgolirea corpului sau a organelor genitale ale victimei, însoțită de contemplarea, pipăirea acestora; săvârșirea raportului sexual, a actului de homosexualitate sau a altor acțiuni cu caracter sexual, în condiții anume ca victima să poată urmări aceste acțiuni; discuțiile cu caracter obscen și cinic purtate cu victima referitor la viața sexuală.*

Distinct, instanța de apel a respins argumentele acuzatorului de stat privind calificarea acțiunilor inculpatului Sula Andrei prin prisma art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, or, caracteristic infracțiunii date este condiția privind acțiunea de imitare a raportului sexual, fie într-o altă acțiune care vizează organele genitale ale femeii, în cazul dat, ori alte părți ale corpului, adică un act sexual nefiresc (sub aspect fiziologic) având apartenență sexuală diferită, cu caracter analo-genital, analo-digital, oralo-genital, oralo-anal, faloimitator, etc, fapt neconfirmat prin probele acumulate la materialele cauzei.

Mai mult ca atât, instanța de apel a menționat că consumarea infracțiunii prevăzute de art. 172 Cod penal are loc din momentul începerii acțiunilor cu caracter sexual prin traversare a următoarelor limite: a) *buzele, care delimitează cavitatea bucală - în cazul actului de felație asupra victimei; b) partea anterioară a membrului viril - în actul de felație a victimei asupra făptuitorului; c) labiile mari (sau labiile mici, în funcție de particularitățile individuale) - în cazul penetrării vaginale, altele decât raportul sexual; d) sfincterul exterior al rectului - în cazul penetrării anale.*

Astfel, analizând declarațiile părții vătămate minore XXXXX, în prezența reprezentantului legal, psihologului și a pedagogului, care potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 201937A0422 din 10.12.2019 s-a stabilit că XXXXX avea capacitatea de a înțelege (de a percepe) corect caracterul acțiunilor, la care se pretinde că au fost comise față de ea, cu posibilitatea de a depune declarații pe caz (f.d. 142-145, vol.1).

De asemenea, declarațiile părții vătămate minore au fost susținute prin declarațiile martorilor Ceban Veceaslav și XXXXX.

Contrar argumentelor invocate de partea acuzării, prima instanță corect a apreciat că, prin raportul de expertiză judiciară nr. 201926P0148 din 10.06.2019, potrivit căruia în urma examinărilor medico-legale, la minora XXXXX s-a constatat echimoze pe față și coapsă stânga, excoriație pe piciorul drept, care au putut fi provocate ca rezultat al acțiunii traumatice cu obiect contondent, dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate în ordonanță, se califică ca vătămare neînsemnată (*din spusele minorei a fost bătută de tata*) (f.d.41-42), or, concluziile date denotă faptul că nu au fost constatate careva echimoze și excoriații în regiunea membrilor superioare ale minorei, care ar fi confirmat că XXXXX ar fi fost trasă de mâini și

imobilizată. Mai mult ca atât, echimozele depistate pe corpul minorei XXXXX (*echimoze pe față și coapsa stângă și piciorul drept*) au putut fi provocate și de către tatăl acesteia, XXXXX care a comunicat că a lovit-o pe fata sa cu o nua pe care o avea în mână.

În acest sens, declarațiile părții vătămate, în coroborare cu declarațiile depuse de martori nu pot fi neglijate sau considerate ca irelevante, iar din conținutul lor se poate fundamenta o hotărâre de condamnare, deoarece, în coroborare cu alte probe, chiar și indirecte, se formează o înlănțuire logică din care rezultă o concluzie univocă referitoare la vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 175 Cod penal, fapt incident și în prezenta speță.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că pentru calificarea faptei în baza art. 175 Cod penal este obligatoriu să existe consimțământul univoc al victimei și să nu se exercite o constrângere asupra acesteia, iar probele anexate la materialele cauzei exclud existența unei asemenea acțiuni adiacente prin constrângere în privința lui XXXXX, fapt confirmat prin declarațiile martorilor oculari XXXXX și Ceban Veaceslav indicate precedent.

Totodată, instanța de apel a indicat că pentru a fi calificată fapta inculpatului la art. 175 Cod penal, este indispensabil ca ultimul să fi cunoscut că partea vătămată este minoră, astfel, ultimul cu siguranță știa despre vârsta părții vătămate ținând cont de vecinătatea în care locuiau precum și aspectul fizic al acesteia.

Instanța de apel a apreciat critic afirmațiile procurorului precum că probele cauzei penale, în cumulul lor, demonstrează comiterea de către Sula Andrei infracțiunii prevăzute la art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, or, în acțiunile inculpatului sunt prezente toate elementele infracțiunii prevăzute de art. 175 Cod penal.

Cu titlu derivat, instanța de apel a subliniat că fapta infracțională săvârșită de inculpat în procesul calificării judiciare la componența de infracțiuni incriminată și anume art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal atestă că între făptuitor și victimă nu a avut loc un act sexual nefiresc ori atât martorii, cât și partea vătămată minoră au indicat asupra faptului că ultima nu a fost dezgolită de haine, ultima fiind atinsă de către inculpat în mod indecent asupra unor părți ale corpului, în plan secund asupra acțiunii adiacente de constrângere fizică la fel nu au fost constatate careva echimoze și escortații în regiunea membrelor superioare ale minorei, care ar fi confirmat că XXXXX ar fi fost trasă de mâini și immobilizată.

Subsecvent, instanța de apel a menționat că, deși inculpatul pe întreg procesul penal a avut o poziție unică de nerecunoaștere a vinei în cele incriminate, instanța ierarhic inferioară întemeiat a conchis că, aceasta nu generează achitarea inculpatului sau în cursul judecării cauzei în apel au fost prezentate probe ce

înlătură dubiul judiciar și dovedesc cu certitudine vinovăția lui în cele imputate. Versiunea inculpatului este combătută prin probe pertinente, concludente, utile și veridice. Pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond au fost stabilite cu certitudine că în acțiunile acestuia se întrunesc elementele constitutive ale componenței de infracțiuni prevăzute de art. 175 Cod penal, și anume, acțiuni perverse săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în discuții cu caracter obscen purtate cu victima referitor la raporturile sexuale, precum și în alte acțiuni cu caracter sexual.

Cu referire la individualizarea și stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale inculpatului, prima instanță a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75-78 Cod penal, și anume, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului.

În această ordine de idei, instanța de apel a indicat că, la stabilirea categoriei și termenului de pedeapsă instanța de fond a ținut cont de faptul că, inculpatul Sula Andrei a comis o infracțiune care conform art. 16 alin. (4) Cod penal, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria celor grave, se caracterizează satisfăcător la locul de trai, văduv, pensionar, în societate are o purtare demnă, în conflicte nu se implică (f.d. 75, vol. 1), la evidența medicului psiholog/narcolog nu se află (f.d. 78, 80).

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 76 Cod penal în calitate de circumstanță atenuantă în privința inculpatului au fost reținut vârsta înaintată a inculpatului, care la moment are 80 de ani, iar în conformitate cu art. 77 Cod penal careva circumstanțe agravante nu au fost stabilite, în sensul că, circumstanța agravantă invocată de către procuror, și anume, săvârșirea infracțiunii cu bună știință împotriva unui minor, este prevăzută la art. 175 Cod penal, în calitate de semn al acestei componențe de infracțiune, aceasta fiind comisă față de un minor, și nu poate fi concomitent considerată drept circumstanță agravantă, prin urmare pedeapsa numită inculpatului urmează a fi stabilită în conformitate cu art. 61 alin. (2) Cod penal, reieșind din limitele pedepsei prevăzute de art. 175 Cod penal, și anume, o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, ori reieșind din personalitatea acestuia precum și proporționalitatea pedepsei raportată la fapta infracțională, astfel pedeapsa stabilită inculpatului este echitabilă și conformă infracțiunii săvârșite.

Subsecvent, instanța de apel a invocat că instanța ierarhic inferioară întemeiat a stabilit încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, cheltuieli

suportate în sumă de 4 044,00 lei, astfel încât, 320,00 lei pentru raportul de expertiză judiciară nr. 201926P0148 din 10.06.2019 (f.d. 41-42, vol. 1); 1 862, 00 lei pentru raportul de expertiză judiciară nr. 201937A0281 din 10.12.2019 (f.d. 128-130, vol. 1) și suma de 1 862, 00 lei pentru raportul de expertiză judiciară nr. 201937A0422 din 10.12.2019 (f.d. 142-145, vol.1).

Astfel, instanța de apel raportând prevederile legale a conchis că plata cheltuielilor judiciare urmează a fi puse în sarcina inculpatului atâta timp, cât vina acestuia a fost dovedită indubitabil, or, efectuarea expertizei au avut la geneză comportamentul infracțional al inculpatului.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror care în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală solicită casarea deciziei cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceiași instanța de apel în alt complet de judecată.

În susținerea celor solicitate, procurorul indică că instanța de apel a pronunțat o decizie contradictorie, or, în partea descriptivă a deciziei deși a ținut cont de aceleași probe administrate de către partea acuzării în respectiva cauză penală a deviat de la circumstanțele indicate în rechizitoriu și a apreciat în mod greșit modul și metoda de comitere a infracțiunii incriminate, dar și consecințele acesteia.

De asemenea, acuzatorul de stat remarcă că atât prima instanța, cât și instanța de apel într-un mod inexplicabil pe de o parte constată că fapta a avut loc și a fost realizată de către inculpat, ca într-un final să excludă o parte din învinuire și să califice incorect fapta infracțională săvârșită de către inculpat.

Totodată, recurentul atrage atenția că instanțele ierarhic inferioare nu au ținut cont de declarațiile părții vătămate minore, or, aceasta fiind intervievată în condiții speciale, a relatat cu lux de amănunte cum a fost agresată de către inculpat.

În aceste circumstanțe, consideră că eroarea comisă de către instanța de apel nu poate fi reparată de către instanța de recurs ordinar, astfel este necesar de a fi remisă cauza spre rejudecare de către aceiași instanță de apel în alt complet de judecată.

6. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, pentru considerentele de drept și de fapt expuse în contextul ce urmează.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Soluția de admitere a recursului declarat, în drept, se întemeiază pe dispoziția art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit căreia judecând

recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanță, la această etapă a procedurilor.

Din conținutul recursului deferit judecătii se constată că procurorul își întemeiază recursul pe temeiurile de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, criticând decizia instanței de apel prin aceea că *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta expus neclar sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.*

Colegiul penal lărgit subliniază că, recurentul critică soluția adoptată de către instanța de apel, deoarece contravine circumstanțelor cauzei și probelor administrate în prezenta speță și nu corespunde cerințelor prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală.

Așadar, instanța de recurs ordinar poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din dispozițiile art. 414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor ce a fost declarat.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: *dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de către inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele au fost corect apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de*

prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal ori civil au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.*

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Deci, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urmează să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către acesta sau nevinovăția acestuia și temeiul achitării, prevăzut de normele procesual penale.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecății instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Astfel, verificând asupra principiului respectării normelor de drept menționate mai sus, Colegiul penal lărgit constată că, potrivit deciziei recurate instanța de apel a menținut sentința primei instanțe prin care Sula Andrei a fost condamnat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 175 Cod penal, acțiuni recalificate de către prima instanță de la art. 172 alin. (3) lit. a) la 175 Cod penal.

Motivându-și soluția, instanța de apel doar a preluat motivarea instanței de fond, mai mult decât atât, cu referire la argumentele procurorului din cererea de apel, aceasta a formulat răspunsuri evazive și neclare.

În acest sens, Colegiul penal lărgit menționează că, instanța de apel respinge cererea de apel declarată de către procuror, fără a da un răspuns clar argumentului indicat de către acesta cu referire la faptul că sentința nu este motivată în partea recalificării acțiunilor inculpatului de la art. 172 alin. (3) lit. a) la 175 Cod penal, or, din declarațiile părții vătămate este clar că nu a existat un consimțământ.

De asemenea, instanța de apel omite să se pronunțe asupra alegațiilor acuzării cu referire la aprecierea critică a declarațiilor date de către inculpat, or, acestea în cumul cu celelalte probe se califică ca fiind contradictorii.

Astfel, Colegiul penal lărgit subliniază că instanța de apel urma să se pronunțe asupra alegațiilor menționate mai sus, să dea un răspuns clar și concis întru asigurarea garanțiilor unui proces echitabil.

În acest sens, Colegiul penal lărgit face referire la jurisprudența CtEDO prin care Curtea de la Strasbourg a indicat că „*Judecătorii trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază deciziile, căci numai astfel, de exemplu, un acuzat poate exercita căile de atac prevăzute de legislația națională*” (a se vedea cauza *Hadjianastassiou vs Grecia*, 16 decembrie 1992).

Așadar, Colegiul penal lărgit remarcă că, instanța de apel urma să dea o explicație motivată în acest sens și să clarifice dacă argumentele indicate mai sus demonstrează sau nu vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal în corelație cu cumulul de probe administrat în respectiva cauză penală.

Colegiul penal lărgit subliniază că la recalificare acțiunilor imputate inculpatului la dispozițiile art. 175 Cod penal, instanța de apel urma să atragă atenția că sub incidența art. 175 Cod penal se află acțiunile cu caracter sexual (*altele decât raportul sexual, actul de homosexualitate, satisfacerea poftelor sexuale în forme perverse, precum și oricare alte acte de penetrare vaginală, anală, bucală sau de alt gen*) care au fost comise cu consimțământul victimei (a se vedea hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție „*Despre practica judiciară în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală*” nr.17 din 07.11.2005, modificată prin hotărârea Plenului CSJ nr.22 din 25.06.2018).

Așadar, instanța de recurs ordinar conchide că în sentința de condamnare care are la bază și declarațiile părții vătămate care a fost intervievată în prezența reprezentantului legal, psihologului și a pedagogului și care potrivit raportului de expertiză judiciară din 10 decembrie 2019 s-a stabilit că minora XXXXX avea capacitate de a înțelege/percepe corect caracterul acțiunilor pretins a fi comise față de ea, cu posibilitatea de a depinde declarații, se constată contradictorialitatea prezenței consimțământul victimei, și anume, „(...) eu am încercat să fug și a ieșit vărul lui; (...) mă trăgea de mână la el în ogradă; (...) apoi m-a târât de mână după el după casă; (...) l-am mușcat de mână și am strigat după ajutor, dar nu mă auzea nimeni (...)” (a se vedea f.d. 142-145, vol. I/sau f.d. 125, vol. II).

De asemenea, procurorul indică că este neclară poziția instanțelor de fond care fără o motivare clară și concisă decid să excludă o parte din învinuirea înaintată de

către acuzare și în aceste circumstanțe a ajuns la concluzia de a recalifica acțiunile inculpatului la art. 175 Cod penal.

Anume asupra acestor motive invocate de către procuror, instanța de apel în pct. 4.1. al deciziei sale nu s-a pronunțat, sau s-a pronunțat *superficial-arbitrar*, fără argumentarea cuvenită.

Astfel, Colegiul penal lărgit stabilește că argumentele acuzării au rămas fără o apreciere în conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală, iar părțile descriptive ale hotărârilor instanțelor de fond au la bază o motivare care contravine soluției adoptate.

În acest sens, Colegiul penal lărgit reține, prin prisma jurisprudenței CtEDO (*a se vedea cauza Boldea vs României din 15 februarie 2007*) Curtea europeană a statuat că „*Instanța care s-a pronunțat asupra recursului reclamantului nu a răspuns deloc motivelor acestui recurs, întemeiate, în special, pe lipsa de motivare a sentinței pronunțate în primă instanță. Dacă este adevărat că obligația de a-și motiva hotărârile, pe care art. 6 alin. 1 din Convenție le-o impune instanțelor, nu poate fi înțeleasă în sensul de a da un răspuns detaliat la fiecare argument, trebuie constatat că, în speță, Tribunalul Timișoara nu a făcut decât să facă trimitere la considerentele sentinței pronunțate de Judecătoria Timișoara. Chiar dacă aceasta poate constitui o motivare prin preluarea motivelor instanței inferioare, ar fi fost necesară o hotărâre motivată în detaliu și completă din partea Judecătoriei Timișoara pentru a putea considera drept echitabilă procedura îndreptată împotriva reclamantului. Or, nu aceasta a fost situația în speță, așa cum s-a constatat*”.

Colegiul penal lărgit remarcă că atât instanța de apel, cât și prima instanță la baza deciziei pronunțate a luat în calcul declarațiile părții vătămate pe care le-a considerat ca fiind în corelație cu cumul probatoriului, însă așa precum a indicat mai sus contravin părții descriptive (*acordul victimei*).

În aceste circumstanțe nu este clară poziția instanței de apel care enumeră probele administrate în respectiva cauză făcând trimitere la art. 101 Cod de procedură penală, ignorând faptul că probele nominalizate contravin soluției pronunțate.

În acest sens, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că instanța de apel fără a intra în esența problemei printr-o analiză vastă a tuturor probelor administrate în respectiva cauză penală și circumstanțelor de fapt și de drept a pronunțat o hotărâre contrar prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit menționând prevederile art. 100 alin. (4) și art. 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, și invocând doctrina juridică națională, remarcă faptul că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor strânse,

coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor. Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de Codul de procedură penală și se efectuează la toate fazele procesului penal. Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute.

Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de prezentul cod, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere trebuie să se bazeze pe prevederile legale. Intima convingerea se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele complet și obiectiv.

În opinia instanței de recurs, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și nemotivate.

Astfel, instanța de apel a dat un răspuns evaziv fără a intra în esența problemei și fără a argumenta în condițiile legii procesual penale soluția adoptată, prin ce a comis eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Mai mult decât atât, instanța de apel menține sentința prin care acțiunile inculpatului au fost recalificate de la prevederile art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal la art. 175 Cod penal, fără a-și motiva clar poziția, enumeră probele și fără o analiză amplă a acestora a indicat că ansamblul de probe cercetate și examinate prezintă o situație clară și fără dubii a circumstanțelor de fapt, or, simplul fapt că instanța de apel a enumerat probele nu reprezintă o motivare în corespundere cu rigorile art. 6 al Convenției europene a drepturilor omului.

Colegiul penal lărgit reiterează că, obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil, or, potrivit jurisprudenței constante a Curții de la Strasbourg, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*a se vedea cauza Suominen vs. Finlandei din 2003, cauza Kuznetsov și alții vs. Rusiei din 2007*).

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit constatând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel, urmează să țină cont de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate, cu respectarea prevederilor art. 414, 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, să aprecieze toate probele în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor și în dependență de situația constatată să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Scutelnic Cătălin, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Sula Andrei XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac, pronunțată integral la **22 noiembrie 2022**.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Victor Boico